

DATOS IDENTIFICATIVOS

Xeografía aplicada. Territorio e paisaxe

Materia	Xeografía aplicada. Territorio e paisaxe			
Código	002G251V01505			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Profesorado	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Correo-e	edeuna@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Materia adicada ao estudo dos sistemas territoriais e as suas paisaxes dende unha perspectiva aplicada do coñecemento xeográfico. Céntrase no diagnóstico e análise do territorio e da paisaxe dende unha perspectiva holista, tendo en conta os criterios de valor e a problemática da súa ordenación/xestión no ámbito da sociedade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares
C5	Integración das dimensións espacial e temporal na explicación dos procesos territoriais
C6	Coñecemento e aplicación dos principais métodos e técnicas de investigación xeográfica
C7	Uso correcto da información xeográfica como instrumento de interpretación dos sistemas territoriais
C9	Capacidade de análise e interpretación das paisaxes
C11	Coñecemento e desenvolvemento de habilidades no ámbito da ordenación e planificación territorial
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D7	Capacidade de razoamento crítico
D14	Motivación pola calidade
D15	Sensibilidade a temas ambientais.
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Coñecemento aplicado da Xeografía no marco da metodoloxía científica: formulación de hipóteses, selección de información e técnicas	A3	B3	C3 C5 C6	D1 D4 D7
Razoamento crítico e argumentación adecuada □oral ou escrita- sobre os fenómenos xeográficos analizados, as súas variables e relacións	A3	B3	C5 C9	D1 D2 D4 D7 D16
Capacidade de interpretación das paisaxes terrestres desde unha perspectiva xeográfica, identificando a intervención humana e as categorías de risco.	A3	B3	C6 C9	D1 D2 D4 D5 D15
Habilidade en realización de exercicios prácticos, con aplicación de técnicas xeográficas cualitativas ou cuantitativas, sobre procesos e dinámica do territorio.	A5	B3 B6	C7 C11	D4 D5 D14
Destreza na organización e xestión de traballos e/ou proxectos no contexto ambiental e sociocultural, valorando a innovación en ordenación do territorio	A4	B6	C7 C11	D2 D4 D5 D7 D14

Contidos

Tema	
1. FUNDAMENTOS	1.1. Marco conceptual 1.2. Campos da Xeografía Aplicada
2. TERRITORIO	2.1. Xeografía, ciencia do territorio 2.2. Organización e Ordenación territorial 2.3. A custodia do territorio
3. PAISAXE	3.1. Xeografía, ciencia da paisaxe 3.2. Protección e Ordenación 3.3. Proposta de análise

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Lección maxistral	8	8	16
Estudo de casos	8	8	16
Eventos científicos	4	4	8
Prácticas con apoio das TIC	10	10	20
Saídas de estudo	10	5	15
Seminario	3	2	5
Exame de preguntas obxectivas	2	24	26
Traballo	4	20	24
Presentación	2	6	8
Observación sistemática	0	9	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades para detectar coñecementos previos, intereses e motivacións do alumnado. Presentación dos obxectivos, contidos, metodoloxía e desenvolvemento da materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates, etc., realizados por poñentes de prestixio, que permitan profundizar ou complementar os contidos da materia.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos e situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.

Saídas de estudo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo (visitas a centros de investigación, empresas, institucións, etc., prácticas de campo) de interese académico-profesional para o alumno.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	A atención personalizada consistirá na revisión dos exercicios, probas e traballos; na resolución de dúbidas e toma de acordos para calquer aspecto da dinámica da materia. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia Moodle. Docencia semipresencial: Aula Campus Remoto (enlace Moovi). Docencia presencial: na aula.
Saídas de estudo	A atención personalizada consistirá no acompañamento e motivación activa na actividade, o desenvolvemento da capacidade de atención/observación participativa e o apoio para o uso de técnicas ou instrumentos específicos. Alumnado presencial: in situ. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia Moodle (foro de avisos, noticias e dúbidas).
Actividades introdutorias	A atención personalizada consistirá na orientación do nivel de aprendizaxe requirido, a introducción os materiais, a resolución de dúbidas e a explicación da dinámica do desenvolvemento da materia. Docencia presencial: na aula. Docencia semipresencial: aula Campus Remoto (enlace Moovi). Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia Moodle (foro de avisos, noticias e dúbidas).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Os resultados da aprendizaxe a avaliar son: O coñecemento aplicado da Xeografía no marco da metodoloxía científica. O razoamento crítico e a argumentación adecuada -oral ou escrita- sobre os fenómenos xeográficos analizados, as súas variables e relacións.	40	B3 C5 D1 C6 D2 C9 D4 D5 D7 D16
Traballo	Elaboración e entrega polo alumnado dun informe/traballo sobre as prácticas ou a temática da materia. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Destreza na organización e xestión de traballos e/ou proxectos no contexto ambiental e sociocultural, valorando a innovación en ordenación do territorio. Capacidade de interpretación das paisaxes terrestres desde unha perspectiva xeográfica, identificando a intervención humana e as categorías de risco. Habilidade de realización de exercicios prácticos, con aplicación de técnicas xeográficas cualitativas ou cuantitativas, sobre procesos e dinámica do territorio.	40	B3 C7 D2 B6 C11 D4 D5 D7 D14 D15
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes do informe/traballo. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Destreza na organización e xestión de traballos e/ou proxectos no contexto ambiental e sociocultural, valorando a innovación en ordenación do territorio. Capacidade de interpretación das paisaxes terrestres desde unha perspectiva xeográfica, identificando a intervención humana e as categorías de risco. Habilidade de realización de exercicios prácticos, con aplicación de técnicas xeográficas cualitativas ou cuantitativas, sobre procesos e dinámica do territorio.	10	B3 C9 D2 B6 C11 D4 D5 D7 D14 D15
Observación sistemática	Participación activa do alumnado nas sesións e actividades propostas polo docente, tendo en conta a avaliación continua do traballo autónomo na aula, no campo e na plataforma de teledocencia. Os resultados da aprendizaxe a avaliar serán: O coñecemento aplicado da Xeografía no marco da metodoloxía científica: formulación de hipóteses, selección de información e técnicas. O razoamento crítico e a argumentación adecuada -oral ou escrita- sobre os fenómenos xeográficos analizados, as súas variables e relacións.	10	A3 A4 A5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Establécense dous sistemas de avaliación: continua (probas e actividades desenvolvidas ao longo do cuatrimestre) e global (datos oficiais de exame para cada oportunidade de avaliación establecida no calendario académico), entre os que o

alumnado poderá elixir. Para superar a avaliación continua o alumnado deberá acadar una calificación mínima do 50% en cada un dos ítems de avaliación. En caso de non acadar a calificación mínima nalgún dos ítems de avaliación, a máxima nota posible será a máis alta dentro do suspenso (Artigo 32.2 do Regulamento sobre a Avaliación da Universidade de Vigo, do 2023).

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de tele docencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándolas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase apartir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuadrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo, do 2023). O estudantado que opte pola modalidade de avaliación global será avaliado do programa da materia mediante una proba teórica (40%) e un traballo obrigatorio a consensuar co profesorado (60%)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bolos, M. (dir.), **Manual de ciencia del paisaje**, 1, Masson, 1992

MAGRAMA, **Plataforma Custodia del Territorio**, 2015

Xunta de Galicia, **Catálogo das Paisaxes de Galicia**, 2016

Gómez Orea, D. (dir.), **Ordenación del territorio**, 1, Editorial Agrícola Española, 1994

Panel Expertos, **Observatorio para una cultura del territorio**, 2014

Philipponneau, M., **Geografía aplicada**, 2, Ariel Geografía, 2001

Pillet, F. (coord.), **Territorio, paisaje y sostenibilidad**, 1, La Estrella Polar, 2010

Roger, A., **Breve tratado del paisaje**, 1, Biblioteca Nueva, 2007

Bibliografía Complementaria

Luis Galiana Martín y Julio Vinuesa Angulo, **Teoría y Práctica para una Ordenación del Territorio**, Editorial Síntesis, 2010

BENABENT FERNÁNDEZ DE CÓRDOBA, M, **Ordenación del Territorio en España: evolución del concepto y de su práctica en el siglo XX.**, b, Consejería de Obras Públicas. Junta de Andalucía, 2006

BIELZA DE ORY, V., **Introducción a la ordenación del territorio: un enfoque geográfico.**, Universidad de Zaragoza, 2008

BUSQUETS, J. Y CORTINA, A. Cord, Editorial Ariel, 2009

MARTÍNEZ DE ANGUIA, P.; GARCÍA ABRIL, A.; ROMERO CALCERRADA, R.; MARTÍN, M.A.; PEDROCHE CARMONA, B., **Ordenación del Territorio y Medio Ambiente.**, Editorial Universidad Juan Carlos I, 2005

GONZÁLEZ-VARAS IBÁÑEZ SANTIAGO, **Urbanismo y ordenación del territorio**, Editorial Aranzadi, 2009

Juan Romero González y Joaquín Farinós Dasí, **Ordenación del Territorio y Desarrollo Territorial**, Editorial Trea, 2004

Mata, R. y TORROJA, A, **El paisaje y la gestión del Territorio. Criterios paisajísticos en la ordenación del territorio y el urbanismo**, Diputación de Barcelona, 2006

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xeografía: Fundamentos de xeografía física/O02G251V01101

Xeografía: Fundamentos de xeografía humana/O02G251V01201

Sistemas de representación xeográfica/O02G251V01605

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Sistemas de representación xeográfica/O02G251V01605

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Outros comentarios

Esta guía describe as liñas xerais de actuación na materia e concíbese de forma flexible. Pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do grupo ou polas situación que poidan xurdir.
